AmCham Moldova
fighting for your business

AP "Camera de Comerț Americană din Moldova"
nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, MD-2005, Chișinău, Moldova
Tel.: +373 22 211 781, Fax: +373 22 211 782
info@amcham.md, www.amcham.md

Dlui Marian LUPU
Preşedintele Parlamentului Republicii Moldova

Dlui Vladimir FILAT
Prim-ministru al Republicii Moldova

Dlui Alexandru STOIANOGLO
Președinte, Comisia parlamentară securitate națională, apărare şi ordine publică

Dlui Veaceslav IONIȚĂ
Președinte, Comisia parlamentară economie, buget și finanțe

Copie: Dlui Oleg EFRIM
Ministru, Ministerul Justiției

Copie: Dlui Valeriu LAZĂR
Viceprim-ministru, Ministru, Ministerul Economiei

Copie: Dlui Vitalie PANIŞ
Directorul Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal

Nr. 86 din 5 noiembrie 2012

Ref: Propunerile Camerei de Comerț Americane din Moldova vis-a-vis de amendarea cadrului existent ce reglementează *protecția datelor cu caracter personal*

Stimate Dle Lupu,
Stimate Dle Filat,
Stimați Deputați,

În numele Asociației Patronale "Camera de Comerț Americană din Moldova" (AmCham Moldova) am dori să contribuim la evidențierea problemelor legate de aplicarea cadrului legal privind protecția datelor cu caracter personal, precum și să propunem mai multe sugestii cu privire la amendarea acestuia.

Recunoaștem necesitatea asigurării securității datelor cu caracter personal și credem că acest subiect necesită o atenție sporită. Salutăm și actualizarea cadrului legal, inclusiv prin Legea nr.208 din 21.10.2011 „pentru modificarea şi completarea unor acte legislative", care oferă Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (în continuare CNPDCP) mai multe pîrghii în executarea legii, inclusiv aplicarea sancțiunilor prevăzute de Codul Contravențional al Republicii Moldova[1].

Însă odată ce cadrul legal a fost actualizat, devin tot mai stringente și problemele legate de aplicarea lui. După o analiză efectuată, constatăm că aplicarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal în condițiile actuale este destul de dificilă. Iată de ce prin intermediul acestui mesaj dorim să scoatem în evidență carențele existente, precum și să propunem mai multe formule de soluționare a lor.

Totodată, prin această adresare, rugăm respectuos implicarea Dvs în vederea ajustării cadrului legal existent. Aceasta deoarece cerințele actuale față de asigurarea securității datelor cu caracter personal la prelucrare sunt exagerate, împovărătoare și contraproductive. Legislaţia actuală conţine multe cerinţe exagerate de ordin tehnic, organizaţional etc., care sunt foarte dificil de implementat în practică pentru majoritatea companiilor (mici, mijlocii, mari) din Moldova, şi care nu neapărat sunt necesare pentru o protecţie satisfăcătoare a datelor personale. În practică, pe lângă faptul că mulți operatori de date cu caracter personal nu înțeleg cerințele stabilite, cheltuielile de implementare a acestora ar putea fi disproporționate în raport cu beneficiile pe care le pot aduce operatorilor, ceea ce, în final, ar putea duce la o implementare fragmentară. Astfel, se va ajunge la executarea parțială a prevederilor legale, iar, finalmente, vor avea de

[1] Codul Contravențional al Republicii Moldova a fost completat cu art. 74^1, 74^2, 74^3

AP "Camera de Comerț Americană din Moldova"
nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, MD-2005, Chișinău, Moldova
Tel.: +373 22 211 781, Fax: +373 22 211 782
info@amcham.md, www.amcham.md

suferit atît persoanele fizice, ale căror date personale urmează să fie protejate, cît și agenții economici.

Propunerile noastre se referă la următoarele acte legislative / normative:

- Legea nr.133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal ("**Legea 133**");
- Codul Contravențional al Republicii Moldova ("**Codul Contravențional**");
- Hotărârea Guvernului nr.296 din 15 mai 2012 privind aprobarea Regulamentului Registrului de evidență a operatorilor de date cu caracter personal ("**HG 296/2012**");
- Hotărârea Guvernului nr.1123 din 14 decembrie 2010 privind aprobarea Cerințelor față de asigurarea securității datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale de data cu caracter personal ("**HG 1123/2010**").

I Comentarii ce țin de Legea nr.133

(i) Se propune modificarea definiției „*consimțământul subiectului datelor cu caracter personal*" din art. 3 al Legii nr. 133

Actuala definiție din art. 3 al Legii nr. 133 stabileşte *inter alia* că consimtământul subiectului datelor cu caracter personal trebuie exprimat „*în formă scrisă sau electronică, conform cerințelor documentului electronic...*". Astfel Legea impune operatorilor să obțină acordul subiectului doar în formă scrisă (i.e. pe suport de hârtie) sau electronică, cu semnătură digitală, care este cerută de legislația actuală privind documentele electronice[2]. Această condiție rigidă privind forma consimțământului nu este însă prevăzută de Directiva 95/46/EC privind protecția persoanelor fizice în ceea ce priveşte prelucrarea datelor cu caracter personal şi libera circulație a acestor date (în continuare „*Directiva 95/46/EC*")[3].

Considerăm că consimțământul subiecților de date cu caracter personal trebuie să poată fi exprimat conform Directivei 95/46/EC, adică în mod expres și neunivoc. Limitarea posibilității operatorului de date cu caracter personal de a colecta de la subiectul de date cu caracter personal consimțământul exclusiv în formă scrisă sau electronică, conform cerințelor documentului electronic (având în vedere excepțiile din Legea 133), reprezintă o abordare extrem de formalistă. În opinia noastră impunerea acestei condiții de formă nu este justificată şi nici realizabilă în multe situații practice. Mai jos vom aduce trei exemple foarte răspândite, când obținerea unui astfel de acord scris sau electronic (cu semnătură digitală) nu este posibilă în practică:

a) în cazul supravegherii video a accesului persoanelor fizice într-un imobil[4], în practică, ar fi suficient ca persoanele care doresc să intre să fie informate la intrare (printr-un panou afişat la vedere) despre faptul că încăperea se află sub supraveghere video. Dacă persoana astfel informată, totuşi, intră în încăpere, își exprimă tacit prin aceasta consimțământul său liber şi informat la prelucrarea imaginii sale;

b) un alt exemplu elocvent sunt diversele servicii electronice (on-line), care iau amploare şi în Moldova. În practică, cerința privind aplicarea semnăturii digitale pentru probarea consimțământului electronic pentru prelucarea datelor personale este practic irealizabilă la moment, deoarece marea majoritate a utilizatorilor de internet nu dețin semnătură digitală. Însă, în practica altor țări, un astfel de consimțământ pentru prelucarea datelor poate fi acordat de către utilizatorii servciilor electronice în mod expres, liber şi informat, prin acceptarea unor condiții (inclusiv de prelucrare a datelor personale), dând click pe optiunea „*de acord/agree*". Astfel acordul electronic este cerut înainte de a putea beneficia de serviciile sau produsele electronice. Totodată, companille stabilite in străinătate au posibilitatea să-și ofere on-line serviciile/produsele și cetățenilor din Republica Moldova, fără a fi supuse condițiilor privind forma consimțământului cerute de Legea nr. 133. Prin urmare, această cerință dezavantajează companiile prestatoare de servicii electronice din Moldova, care sunt impuse prin lege să respecte anumite condiții rigide şi chiar irealizabile privind forma consimțământului;

c) al treilea exemplu se referă la expedierea de către candidații la angajare a CV-urilor lor, ca răspuns la anunțurile de angajare publicate sau din proprie inițiativă, chiar și în lipsa unor asemenea anunțuri. Obligația legală de a deține consimțământul scris sau electronic al acestor persoane ar face imposibilă deținerea unei baze de date a potențialilor angajați, ceea ce, în ultimă instanță, va afecta dreptul lor constituțional la muncă și oportunitățile de

[2] A se vedea Legea nr. 264 din 15.07.2004 cu privire la documentul electronic şi semnătura digitală.
[3] Conform art. 2 din Directiva 95/46/EC, "consimțământul persoanei vizate" înseamnă orice manifestare de voință, liberă, specifică și informată prin care persoana vizată acceptă să fie prelucrate datele cu caracter personal care o privesc.
[4] Fapt care presupune prelucrarea imaginii persoanelor fizice şi, respectiv, necesită consimțământul acestora.

AP "Camera de Comerț Americană din Moldova"
nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, MD-2005, Chișinău, Moldova
Tel.: +373 22 211 781, Fax: +373 22 211 782
info@amcham.md, www.amcham.md

angajare.

Așadar, în statele UE există și alte forme legale de exprimare a consimțământului (pe lîngă excepțiile stabilite) – de exemplu prin simpla acceptare electronică (click). De altfel, în opinia noastră, acel consimțământ al subiectului datelor cu caracter personal trebuie indispensabil legat de drepturile pe care subiectul le are vis-a-vis de datele sale care sunt prelucrate. Astfel, atât timp cât operatorul îi oferă posibilitatea de a revoca consimțământul exprimat (de exemplu prin click), asigură și celelalte drepturi, nu ar trebui să existe o problemă în acest sens.

Actualmente însă avem un mecanism care, elementar, nu permite cumpărarea unui bilet nominativ prin Internet fără încălcarea Legii 133[5].

În lumina celor de mai sus**,** deoarece conform preambulului Legii nr.133 aceasta este menită să creeze cadrul juridic necesar aplicării Directivei 95/46/EC, propunem modificarea definiției „*consimțământul subiectului datelor cu caracter personal"* din art. 3 al Legii nr. 133, şi aducerea acesteia în corespundere cu definiția din Directiva 95/46/EC.

(ii) Se propune modificarea procedurii de notificare/autorizare în cazul transmiterii transfrontaliere de date, prevăzute de Legea nr. 133

Conform art. 24, 25 şi 32 din Legea nr. 133, **toate transmiterile transfrontaliere, în mod obligatoriu, trebuie autorizate de CNPDCP, iar această procedură poate dura în mod legal cel puțin 97 zile**[6] (de la prezentarea tuturor documentelor cerute de CNPDCP, astfel încît obținerea autorizației pentru transferul datelor poate dura și mai mult).

În viziunea noastră prevederile art. 24, 25 si 32 din Legea nr. 133 sunt prea rigide, conțin termene prea mari pentru autorizare, iar redactarea lor este ambiguă şi permite CNPDCP, în baza art. 32 (5) din Legea nr.133, să nu autorizeze, la discreția sa, anumite transferuri în străinătate, numai pentru că consideră că nivelul de protecție oferit de un anumit stat este nesatisfăcător.

Reieşind din necesitatea simplificării acestei proceduri, propunem după modelul folosit în statele din Uniunea Europeana, ca toate transferurile transfrontaliere către statele membre din Uniunea Europeană, precum si către alte state care ofera un nivel inalt de protectie (de exemplu, SUA, Elveția, Canada, Japonia etc.), să nu necesite autorizarea prealabilă a transferului de catre CNPDCP, ci operatorii doar să notifice (cu titlu de informare) asemenea transferuri de date[7].

Totodată este recomandabil să fie analizată oportunitatea de a prevedea şi o procedură de notificare simplificată pentru categorii specifice de operatori (de exemplu în cazul prelucrării datelor de către notari, avocați, etc.) din considerentul că aceste prelucrări se vor efectua în interesul persoanelor vizate şi au o finalitate.

La fel este oportună stabilirea cazurilor în care notificarea nu este necesară odată ce prelucrările aferente nu pot afecta drepturile subiecților de date cu caracter personal. Drept model serveşte legislația României, unde autoritatea competentă indică expres cazurile când, deşi este realizată o prelucrare a datelor personale, notificarea nu este necesară (de exemplu în cazul prelucrării de către potențialii angajatori a datelor înscrise în CV-ul expediat voluntar de către solicitanți sau la prelucrarea datelor referitoare la persoanele de contact ale entităților în scopul ținerii unei evidențe a datelor de contact, etc.) [8].

Paralel, se recomandă modificarea Legii nr. 160 din 22.07.2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Aceasta deoarece autorizarea de către CNPDCP a transmiterilor transfrontaliere de date, în sensul Legii nr.160, reprezintă un act permisiv care poate fi solicitat doar în cazul în care acest act permisiv este inclus în Nomenclatorul actelor permissive, expus în Legea nr.160. De asemenea, art. 13 al Legii nr. 160 prevede că:

(2) Prevederile actelor legislative şi ale celor normative cu privire la eliberarea actelor permisive, precum şi taxele pentru eliberarea acestora, care nu sînt incluse în Nomenclatorul actelor permisive se consideră caduce.

(3) Nu se permite eliberarea unor acte permisive care nu sînt incluse în Nomenclatorul anexat la prezenta lege.

[5] Încălcarea legii aduce sancțuni semnificative în baza Codului Contravențional
[6] Verificarea prealabilă poate dura 90 zile (45 + 45), iar emiterea deciziei CNPDCP poate dura încă 7 zile.
[7] De exemplu, a se vedea Decizia nr. 28 din 7.03.2007 a Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal din România (pe http://www.dataprotection.ro/?page=publicated&lang=ro)
[8] De exemplu, a se vedea Decizia nr. 100 din 23.11.2006 a Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal din România (pe http://dataprotection.ro/servlet/ViewDocument?id=204)

AP "Camera de Comerț Americană din Moldova"
nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, MD-2005, Chișinău, Moldova
Tel.: +373 22 211 781, Fax: +373 22 211 782
info@amcham.md, www.amcham.md

Menționăm că Anexa la Legea nr. 160 nu include autorizarea din partea CNPDCP, respectiv nu poate fi invocată de către CNPDCP.

II Comentarii ce țin de prevederile Codului Contravențional

Articolul 74[1] din Codul Contravențional „Prelucrarea datelor cu caracter personal cu încălcarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal„ este interpretabil atît din perspectiva expunerii, cît și din perspectiva proporționalității în raporturile dintre stat şi întreprinzător. Spre exemplu, nu înțelegem ce se are în vedere prin „*sancțiunii privind privarea dreptului de a desfășura o anumită activitate*" şi cît de proporțională este aceasta sancțiune.

Aliniatele 1)-5) al acestui articol utilizează următoarea sintagmă:
„*se sancționează cu amendă de 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfăşura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.*"

În opinia noastră sintagma „a priva de dreptul de a desfăşura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.", poate fi interpetată și în sensul privării persoanelor fizice cu functii de răspundere și a persoanelor juridice de dreptul de a desfășura activitatea de bază. Considerăm că asemenea sancțiuni sunt mult prea dure pentru acest gen de încălcări și vor avea, în realitate, un efect distructiv.

Totodată, în opinia noastră, art.74[1] din Codul Contravențional ar urma să fie reformulat pentru a sancționa neasigurarea securității DCP care a dus la vizualizarea, transmiterea, ori prelucrarea DCP de persoane neautorizate de subiecții DCP. La moment operatorii de date cu caracter personal riscă să fie sancționați doar pentru că nu au implementat o multitudine de măsuri care implică investiții considerabile.

III Comentarii ce țin de prevederile *HG 1123/2010*

Cerințele față de asigurarea securității datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale de date cu caracter personal, introduse prin HG 1123/2010, sunt nejustificat de împovărătoare.

De fapt, se cere ca antreprenorii să construiască adevărate fortărețe (cu gratii la geamuri [p.26 din cerințe], surse autonome de curent electric [p.30 din cerințe], sisteme de stingere a incendiilor [p.34 din cerințe], etc. etc.). Oare asemenea cerințe se justifică, în condițiile în care absolut fiecare agent economic din Republica Moldova urmează să le execute?

La momentul de față cerințele stabilite prin HG 1123/2010 nu sunt adaptate la particularitățile activității pe grupuri de operatori; adică, de exemplu, în dependență de volumul de date cu caracter personal prelucrate, tipurile de date, etc.

Pe lângă faptul că cerințele introduse prin HG 1123/2010 utilizează noțiuni din Legea 17/2007 (abrogată) [deținători de date cu caracter personal vs. operatori de date cu caracter personal, etc.], o serie de noțiuni nu sunt definite (de exemplu: *conexiune bilaterală* [p.42 din cerințe], *mijloace de program* [p.35 din cerințe], *puncte de contact în interior* [p.63 din cerințe], etc.), prin urmare, există riscul că anumiți operatori pot fi sancționați doar pentru faptul că nu au aplicat cerințele *așa cum trebuie*. Se știe că interpretarea neuniformă poate crea disensiuni cu organele de control competente.

Prin urmare, suntem de părerea că cerințele trebuie să poarte un caracter de *recomandare*. Operatorilor trebuie să li se dea dreptul de a implementa acele măsuri de securitate pe care le consideră adecvate domeniului lor de activitate și să nu fie sancționați doar pentru că nu au implementat măsuri exagerate, care implică investiții considerabile (a se vedea art.74[1] alin (1) din Codul contravențional).

În cazul în care recomandarea de mai sus nu va fi acceptată, propunem revizuirea Hotărârii Guvernului nr. 1123 şi aprobarea unor cerințe minime rezonabile, după modelul unor state din Uniunea Europeană.[9]

[9] A se vedea Ordinul nr. 52 din 18.04.2002 http://www.dataprotection.ro/servlet/ViewDocument?id=236

AP "Camera de Comerț Americană din Moldova"
nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, MD-2005, Chișinău, Moldova
Tel.: +373 22 211 781, Fax: +373 22 211 782
info@amcham.md, www.amcham.md

IV Comentarii ce țin de prevederile HG 296/2012

Procedura de înregistrare a operatorului în Registrul de evidență a operatorilor de date cu caracter personal din HG 296/2012 prevede formalități împovărătoare pentru agenții economici.

În special, considerăm că este necesară excluderea formalităților de depunere a anexelor la notificare, inclusiv pe suport de hârtie (semnate și ștampilate) la ghișeul unic al CNPDCP. Această formalitate se justifică dacă luăm în considerație că:

- Notificarea este un act emis pe propria răspundere a operatorului datelor cu caracter personal *vis-a-vis* de veridicitatea informației conținute. La fel, ține de răspunderea operatorului implementarea formalităților necesare prelucrării datelor cu caracter personal (de exemplu: numirea persoanei responsabile, implementarea măsurilor de securitate, implementarea măsurilor de securitate, etc.);

- Operatorul datelor cu caracter personal nu este în drept a prelucra datele cu caracter personal fără depunerea notificării, iar în cazuri expres prevăzute de Legea 133, fără autorizarea Centrului;

- Centrul are atribuții de control a legalității prelucrării datelor cu caracter personal de către operatorii datelor, inclusiv dacă operatorul a depus o notificare pentru fiecare sistem de evidență a datelor cu caracter personal și dacă a implementat formalitățile indicate în notificarea depusă.

În acest sens, considerăm că depunerea doar a notificării este o măsură suficientă pentru asigurarea prelucrării legale de către operatori a datelor cu caracter personal.

Rezumând cele menționate mai sus, rugăm respectuos sprjinul Dvs în vederea ajustării cadrului legal privind protecția datelor cu caracter personal. Suntem ferm convinși că recomandările noastre, odată implementate, vor contribui la crearea unui sistem cu adevărat funcțional de protecție a datelor cu caracter personal în Republica Moldova, vor mări numărul de operatori care se notifică / autorizează la Centru, constituind și o apropiere de acquis-ul comunitar.

Dorim să Vă comunicăm disponibilitatea noastră de a colabora în continuare pentru perfecționarea cadrului privind protecția datelor cu caracter personal.

Vă mulțumim şi Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice informații adiționale.

Cu deosebit respect,
Mila Malairău

Director executiv al Asociației Patronale
"Camera de Comerț Americană din Moldova"